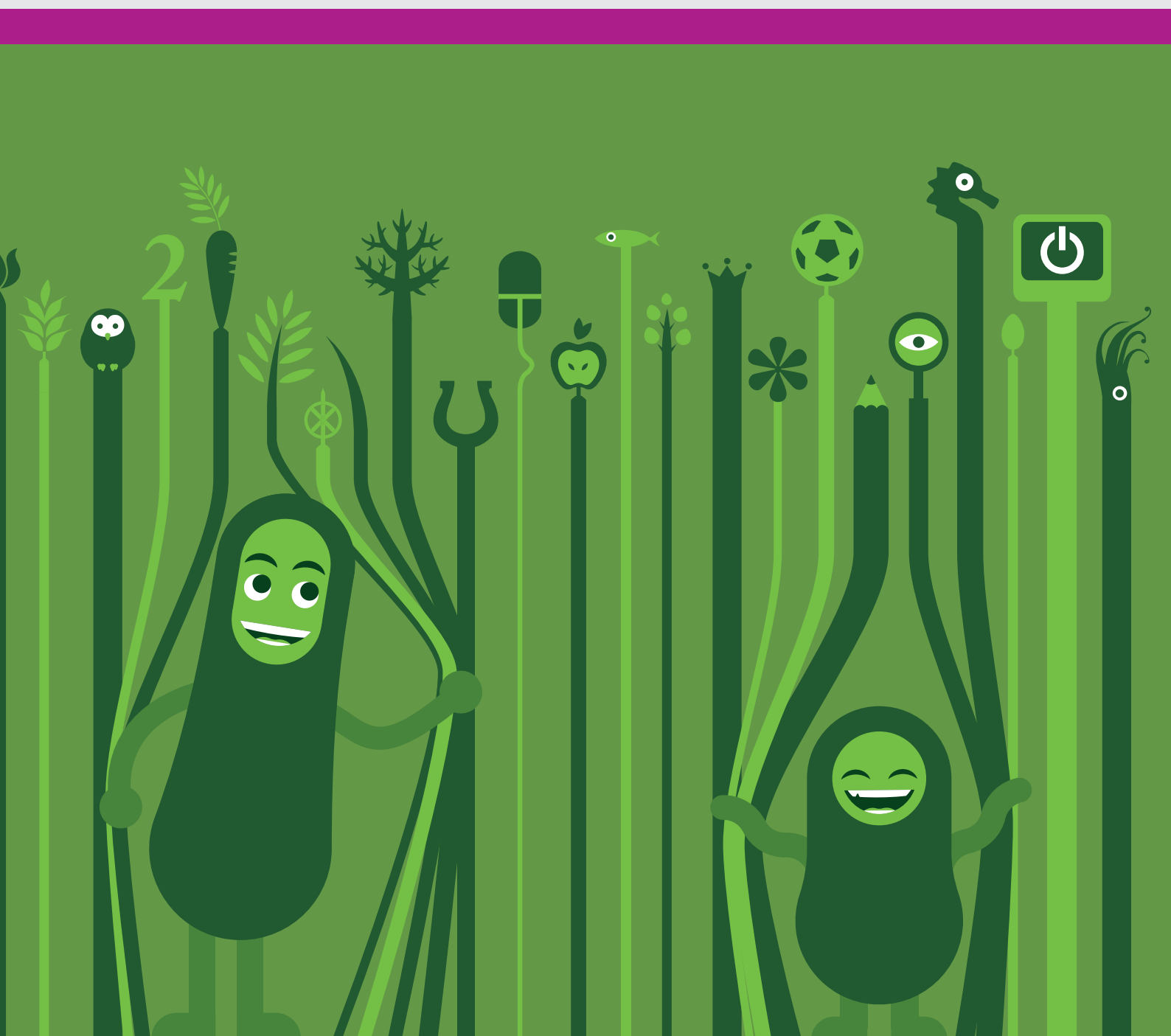

Oslo kommune
Utdanningsetaten

Rammeplan for Aktivitetsskolen i Oslo

Innhold

Forord	3
Innledning	4
Rammer og forutsetninger	6
Roller og ansvar	6
Et trygt og godt skolemiljø	8
Barns medvirkning	9
Samarbeid og sammenheng	10
Matsservering	11
Kvalitetsutvikling og dokumentasjon	11
Pedagogiske prinsipper og grunnleggende ferdigheter	12
Lek og sosial kompetanse	12
Praktisk og variert hverdag	13
Motivasjon og mestring i læringsstøttende aktiviteter	13
Språk – lesing, skriving og muntlige ferdigheter	14
Regning og matematikk	15
Digitale ferdigheter	15
Temaområder	16
I. Natur, miljø og bærekraftig utvikling	17
II. Kunst, kultur og kreativitet	17
III. Fysisk aktivitet	18
IV. Mat og helse	18
Notater	19
Kilder	22

Forord

Aktivitetskolen (AKS), som skolefritidsordningen heter i Oslo, skal bidra til å styrke barnas motivasjon, mestringfølelse og læring. Inspirerende og lekbaserte aktiviteter i et inkluderende fellesskap skal være bærebjelken i AKS. Aktivitetene og det pedagogiske opplegget skal bidra til å skape god sammenheng og helhet i barnas skoledag.

Alt arbeid med barn i Oslo skal være preget av et positivt og kjærlig syn på barn. De voksne skal være sensitive overfor barnet, se barnets initiativ og invitere til samspill. De voksne må også være oppmerksomme og reflekterende til egne holdninger, atferd og følelser overfor barnet.

Det er viktig at de voksne i AKS viser at de er glad i hvert eneste barn. For at AKS-tilbudet skal bli treffsikkert og best mulig sett fra barna selv, må barna være de voksnes viktigste samarbeidspartnere.

For at hvert enkelt barn skal føle seg velkommen og trygg er det viktig at de voksne er bevisst hvordan de viser det enkelte barn respekt, anerkjennelse og tillit.

AKS er åpen både før og etter skoletid, og i en stor del av skolens ferier. I AKS får elevene leke og lære sammen med de andre elevene på skolen, og møter gode og kompetente voksne som bidrar til at skole og AKS henger sammen. AKS bruker skolens nærmiljø i ulike aktiviteter. I samarbeid med frivilligheten, idrettslag og kulturlivet utvikler AKS tilbud som skal stimulere og bidra til mestring og positive opplevelser for alle barn. Gjennom et variert og elevaktivt tilbud skal AKS være med på å fremme barnas psykiske og fysiske helse, samt bidra til deres sosiale og faglige utvikling. Det skal være både utviklende og gøy å gå på AKS!

Som en del av den nye AKS vil gratis deltids plass i AKS utvides høsten 2019 til alle skoler på 1. trinn. Det vil i tillegg være videre opptrapping på skoler i utvalgte bydeler. Høsten 2019 vil 6 000 flere elever få tilbud om gratis deltids plass i AKS. Byrådet vil at deltakelse i AKS ikke skal avhenge av foreldres økonomi. Alle barn skal ha muligheten til å tilhøre AKS-fellesskapet. AKS-tilbudet i Oslo skal også virke sosialt utjevnende. I AKS utvikles vennskap, tilhørighet og samhold. Alle barn skal ha både glede og nytte av å gå på AKS.

Elever som går på AKS skal ha gode språkmodeller som bidrar til deres språkutvikling. Derfor er det viktig at de som jobber i AKS snakker godt norsk. Bystyret har vedtatt å innføre strengere krav til norskferdigheter for medarbeidere i AKS, og er i gang med norskkurs for dem som trenger det.

I AKS skal barna få positive opplevelser og kjenne at de hører til. Skolens arbeid for et godt læringsmiljø handler både om skolen og om AKS. Sammen med foresatte skal skolen sørge for at elevene har lyst til å være på AKS, og at det i AKS skapes gode relasjoner, gode minner og læring for livet.

Inga Marte Thorkildsen
Byråd for oppvekst og kunnskap

Innledning

FORMÅL:

Aktivitetsskolene (heretter kalt AKS) skal i nært samarbeid med foresatte legge til rette for å gi barn som omfattes av ordningen, et trygt omsorgs- og fritidstilbud før og etter skolens undervisningstid. Med utgangspunkt i barnas alder, funksjonsnivå og interesser, skal tilbudet preges av barns behov for omsorg, lek, aktiviteter og sosial læring. AKS skal være en læringsstøttende arena og bidra til å styrke barnas faglige utvikling. Det skal gis mulighet til leksetid. AKS skal omfatte både ute- og inneaktiviteter (Forskrift om aktivitetsskolen i §1).

Visjonen for oppvekst- og kunnskapssektoren i Oslo kommune er:

«I Oslo skal alle barn og unge ha like muligheter. Oslobarnehagen og Osloskolen skal ha høye ambisjoner og forventninger til den enkeltes faglige og sosiale utvikling, og motivere til lek, læring, nysgjerrighet, engasjement og kreativitet. Barn og unge skal oppmuntres til å delta i utvikling av et demokratisk og bærekraftig samfunn».

Visjonen setter også dagsorden for de overordnede målene for skole og Aktivitetsskole:

- Elever skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø, fritt for mobbing.
- Elevenes grunnleggende ferdigheter, dybdekompetanse i fag og evne til å skape, tenke kritisk, forstå, lære og utforske på tvers av fag skal utvikles gjennom hele skoleløpet.
- Alle elever skal ha grunnleggende lese- skrive- og regneferdigheter tidlig i skoleløpet.
- Elever skal møte medarbeidere med høy kompetanse og tid til å følge opp den enkelte.

Rammeplanen må sees i sammenheng med forskrift om kommunale aktivitetsskoler i Oslo kommune, opplæringsloven §13–7, veilederen samarbeid hjem – skole og Oslostandard for samarbeid og sammenheng mellom barnehage, skole og AKS.

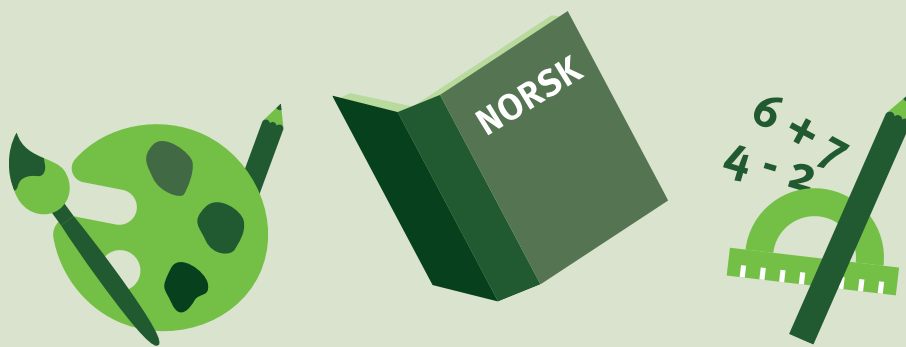
Læreplanens overordnede del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen – skal også gjelde for AKS.

Også Strategi for barnehjernevernet og Folkehelseplanen for Oslo 2017–2020 har AKS som målområde. «Trygg og sunn oppvekst for alle barn og unge» er ett av tre hovedsatsingsområder i Folkehelseplanen for Oslo.

Ny rammeplan skal bidra til økt kvalitet og et mer likeverdig tilbud i AKS i Oslo. Alle skoler skal utarbeide lokale planer for AKS sitt arbeid og innhold, basert på rammeplanen. Planen må ivareta progresjon i tilbudet for elevene.

I AKS, som ellers i skolen, kommer elevene som hele mennesker. Det krever at de voksne arbeider systematisk og bevisst med hvordan de møter elevene som enkeltindivider og som gruppe. Det er de voksnes ansvar å bygge en god og trygg relasjon til hver enkel elev og det er avgjørende for at den enkelte elev skal trives, føle seg anerkjent og en del av et trygt fellesskap.

AKS skal være en læringsstøttende arena som bidrar til elevenes læring i bred forstand. AKS skal legge til rette for elevenes livsmestring og bidra til faglig og sosial utvikling. Arbeidet med språk og grunnleggende ferdigheter er sentralt i AKS. Rammeplanen fremhever forpliktelser i samarbeidet mellom AKS og skolen. Innholdet i aktivitetene utvikles i samarbeid mellom lærere og medarbeidere i AKS. De skal også jobbe i tråd med felles verdigrunnlag og elevsyn. På den måten blir det sammenheng i elevenes skoledag. For å sikre en god skolestart samarbeider skolen med barnehagene. AKS har en viktig rolle i dette.

Elevene i AKS skal tilbys et bredt tilbud av kulturaktiviteter, friluftsliv, fysisk aktivitet og andre tiltak som bidrar til faglig, sosial og fysisk utvikling.

Rammeplanen er inndelt i tre bolker:

1. «Rammer og forutsetninger» trekker opp linjer for å drifte og utvikle en AKS av høy kvalitet.
2. «Pedagogiske prinsipper og grunnleggende ferdigheter» tar for seg overordnede prinsipper, metoder og de grunnleggende ferdighetene som skal være gjennomgående i aktivitetene til AKS.
3. «Temaområder» er de fire områdene AKS skal strukturere sitt aktivitetstilbud rundt:

- Natur, miljø og bærekraftig utvikling
- Kunst, kultur og kreativitet
- Fysisk aktivitet
- Mat og helse

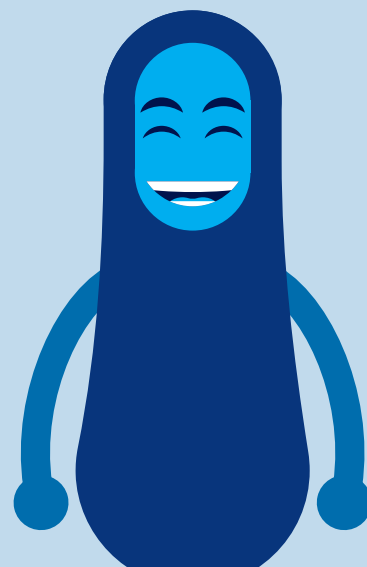

Rammer og forutsetninger

Roller og ansvar

Rektor har ansvar for hele skolen, herunder AKS. AKS-leder er personalansvarlig for medarbeiderne i AKS. De ansatte i AKS skal være imøtekommende og bidra til elevenes faglige og sosiale utvikling. Medarbeiderne er nysgjerrige og aktive for å skape dialog med elevene. Medarbeiderne bidrar til at elevene opplever at de blir sett, hørt og at det de bringer opp blir tatt på alvor.

Ledelse

Rektor er overordnet administrativ og faglig leder av AKS. Det er skoleledelsens oppgave å lede slik at alle får brukt sine sterke sider, opplever mestring og utvikler seg. Ledelsen har et særlig ansvar for tilrettelegging for kompetanseheving, samarbeid og helhetstenkning gjennom hele skoledagen. Rektor skal sikre at medarbeidere på skolen jobber etter skolens felles verdigrunnlag og elevsyn. Sammen skal de sørge for at elever og foresatte blir møtt med anerkjennelse og respekt, og at de inviteres til et samarbeid med skolen.

Leder for AKS er organisert som en del av skolens ledelse og har høyere pedagogisk utdanning. Ledelsen skal sørge for et planmessig og strukturert samarbeid mellom lærerne og medarbeiderne i AKS. Ledere må også sørge for at elever og foresatte involveres i planleggingen av det lokale tilbudet ved den enkelte AKS.

Rektor og den øvrige ledelsen på skolen er aktive i utviklingen av AKS og er synlige for medarbeidere i AKS, elever og foresatte. Medarbeidere i skolen og på AKS samarbeider om innholdet i tilbudet av læringsstøttende aktiviteter. Skolen og AKS sine planer må samordnes.

Leder for AKS deltar i utviklingsarbeid som foregår på 1.–4.trinn og faglige prosjekter som skolene deltar i. Rektor sørger for kompetanseheving i AKS slik at medarbeidere mestrer sine arbeidsoppgaver og deltar aktivt i samarbeid med lærerne i skolen. Områdedirektør følger jevnlig opp kvalitetsarbeidet i AKS.

Medarbeidere

De voksne har et selvstendig ansvar for å skape gode relasjoner til hver elev. Voksne må sette seg inn i elevenes situasjon, ha et positivt syn på elevene og evne å «se bak» elevenes adferd. Voksne skal hjelpe elevene i å utvikle relasjoner og vennskap, delta i større og mindre grupper, og bistå dem som trenger hjelp og støtte. Alle elever skal føle seg sett og anerkjent for den de er. De voksne skal aktivt sørge for at alle har en plass i fellesskapet.

Medarbeiderne i AKS skal være aktivt med i planleggingen av det helhetlige tilbudet i AKS. Den enkelte medarbeider har også et ansvar for planlegging og gjennomføring av aktiviteter. Medarbeiderne skal i møte med foresatte informere om innholdet i AKS, og bidra til at foresatte er godt orienterte om tilbudet og elevens trivsel på AKS.

Skolens lærere skal formidle elevenes og elevgruppens sosiale og faglige behov til AKS' medarbeidere. Skolens ledelse sikrer at lærerne veileder medarbeiderne i AKS i planlegging og gjennomføring av læringsstøttende aktiviteter. Rammepanens innhold danner grunnlaget for hva slags kompetanse medarbeiderne i AKS må ha. Rektor bør vurdere, så langt det er mulig, rekruttering til skole og AKS under ett, slik at medarbeiderne har mulighet til å få en økt stillingsprosent, hvis de ønsker det. Det skal stimuleres til hele, faste stillinger i kommunen.

Et trygt og godt skolemiljø

Alle elever skal ha det trygt og godt på skolen og i AKS. Trivsel og tilhørighet er svært viktig for den enkelte elevs livsmestring. AKS-medarbeidere har et viktig ansvar i dette arbeidet og følger skolens handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø.

Opplæringsloven §9 A–2 omhandler Retten til eit trygt og godt skolemiljø:

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring».

Kapittelet, med noen få unntak om ordensreglement og bortvisning, gjelder også for elever som deltar i leksehjelpordninger og i skolefritidsordninger, som AKS i Oslo. Det er derfor viktig at alle som arbeider i AKS setter seg godt inn i opplæringslovens kapittel 9 og de pliktene man er tillagt der.

Skolen har en handlingsplan som beskriver skolens systematiske arbeid for et trygt og godt skolemiljø med rutiner for å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og andre krenkelser. Denne gjelder også for AKS.

Et trygt skolemiljø kjennetegnes blant annet ved at hver enkelt elev opplever anerkjennelse og respekt fra medelever og voksne. Det er viktig at de voksne på AKS jobber for at hver enkel elev skal oppleve å være inkludert og føle seg som en viktig del av fellesskapet. De voksne på AKS må arbeide for en god relasjon til hver enkel elev og bygge gode strukturer og rammer for fellesskapet.

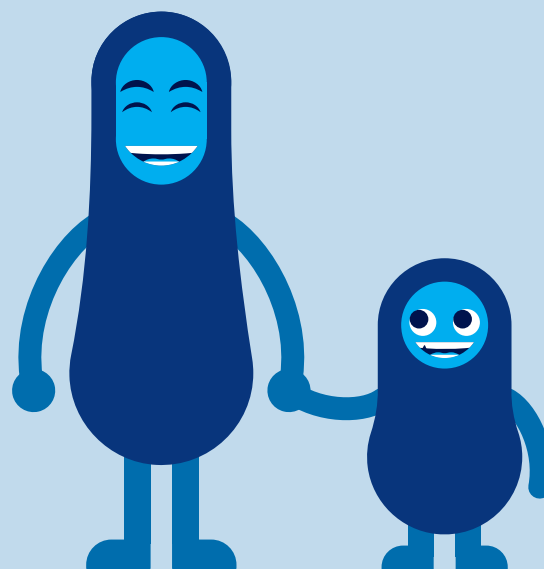
Skolen er forpliktet til å drive systematisk arbeid for et trygt og godt skolemiljø for elevene. Dette fremgår av skolens mål, planer og tiltak. Oslo har innført en forsterket plikt for å sikre et trygt psykososialt miljø.

Aktivitetsplikten omhandler medarbeidernes plikt til å:

1. følge med
2. gripe inn
3. varsle
4. undersøke
5. sette inn egnede tiltak

Rutiner for oppfølging av aktivitetsplikten er beskrevet i skolens handlingsplan. Alle medarbeidere skal gjøre seg kjent med skolens handlingsplan og rutiner.

Skolen skal lage en skriftlig aktivitetsplan når det skal gjøres tiltak i en sak, og loven har satt minstekrav for hva planen skal inneholde. Tiltak kan også gjennomføres i AKS-tiden. Skolen og AKS har en plikt til å dokumentere hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.

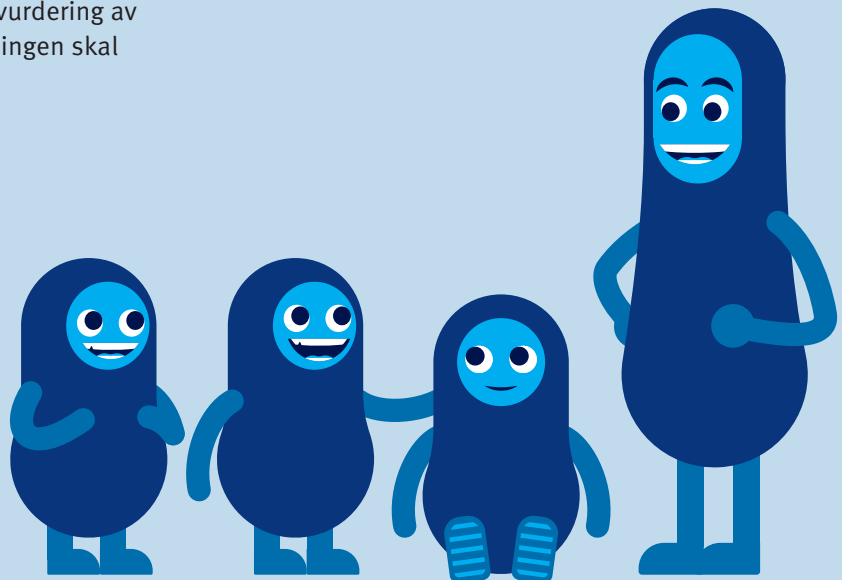
Barns medvirkning

Elevene skal inspireres til å medvirke i utformingen av tilbud som gis på AKS. Elevene har rett til å si sin mening og bli hørt i alt som handler om dem. Medarbeidere i AKS tar hensyn til dette i arbeidet med elevene.

Medarbeiderne på AKS skal invitere elevene med i samarbeidet om innholdet i AKS. AKS skal sørge for elevenes medvirkning i skolemiljøet, og i elevens egen hverdag på AKS. Elevenes opplevelse av hvordan de har det på skolen skal tas på alvor. Elevene skal oppleve at deres deltakelse blir anerkjent og at den er ønsket og brukt videre av medarbeiderne.

Barns medvirkning omhandles både i FNs barnekonvensjon, Grunnloven og opplæringsloven. Det å medvirke betyr for eksempel å delta, si hva man ønsker, engasjere seg, ta del i og være med. Begrepet medvirkning må forstås bredt og selv de yngste elevene har kompetanse til å medvirke. Medarbeiderne har kunnskap om hvordan elevenes meninger kommer til uttrykk og leter aktivt etter deres meninger og perspektiver.

Alle elever skal få ytre seg og ha innflytelse på tilbudene i AKS. De skal få bidra aktivt både når det gjelder planlegging, gjennomføring og vurdering av tilbudet og aktiviteter. Denne medvirkningen skal være alderstilpasset.

Samarbeid og sammenheng

AKS og skolen har ansvaret for de samme elevene, bare til ulike tider av dagen. Det skal være en tydelig sammenheng mellom det elevene lærer i undervisningstiden og det de møter på AKS. Elever og foresatte skal oppleve et helhetlig tilbud gjennom hele skoledagen. Overordnet del- verdier og prinsipper for grunnopplæringen og andre overordnede dokumenter for skolen er også gjeldende for innholdet i AKS.

Samarbeid mellom medarbeidere i skolen og AKS er avgjørende for å sikre helhet og sammenheng i elevenes hverdag i skole og AKS. Skoleledelsen tilrettelegger for faglig samhandling mellom skole og AKS. Elevene skal erfare bredde i opplevelser og aktiviteter som utfyller det elevene erfarer og lærer på skolen og hjemme.

På skolen

Det er et tydelig og strukturert samarbeid mellom medarbeidere i AKS og lærerne på skolens 1.–4. trinn.

Dette innebærer at:

- baseledere/faglig ansvarlig og lærere som arbeider med samme trinn har faste planleggings- og overføringsmøter
- lærere har en særskilt rolle i å formidle områder der det enkelte trinn, klasse eller elev trenger støtte
- leder for AKS/baseleder deltar i møter om oppfølging og tilrettelegging vedrørende enkeltelever med særskilte behov
- planleggingsdagen/-ene disponeres for å sikre en sammenheng og samarbeid mellom skole og AKS

Utenfor skolen

Det er viktig at skolen samarbeider med lokale krefter i nærmiljøet for å skape sammenheng og helhet i barns liv. Et mål for samarbeidet er at AKS kan tilby et bredere spekter av aktiviteter gjennom et samarbeid med lokale aktører i nærmiljøet. Skolen og AKS utarbeider sammen planer for samarbeid med eksterne aktører:

- Frivillige lag og organisasjoner
- Kulturaktører
- Oslo Idrettskrets
- Nærmiljø
- Lokalt næringsliv

Med hjemmene

Foresatte er en svært viktig ressurs inn i AKS sitt arbeid. AKS må ta initiativ til samarbeid for å få innspill og ideer til et stadig bedre tilbud.

Funn fra brukerundersøkelsen skal benyttes aktivt i forbedringsarbeidet. Det er viktig med god og jevnlig informasjon til foresatte. AKS har ansvar for god dialog med foresatte i hverdagen og på foreldremøter, i FAU og i Driftsstyret, Skolemiljøutvalget og andre fora på skolen. AKS-leder bør møte disse brukergruppene jevnlig.

Skolen og AKS:

- utarbeider planer for hjem-skolesamarbeid
- utarbeider planer for å sikre overgangen fra barnehage-skole/AKS og har tilpassede aktiviteter for ukene i forkant av skolestart for å sikre overgangsperioden mellom barnehage og skole
- samordner ukentlig informasjon til foresatte med informasjon om aktivitetene på hver avdeling/base/trinn
- har fortrinnsvis felles ukeplaner for skole og AKS
- gir informasjon om AKS-tilbudet til skolestartere og deres barnehager
- sørger for oppdaterte nettsider med aktuell informasjon

Driftsstyret og FAU

Skolens driftsstyre vedtar årlig AKS sine budsjetter og regnskap. FAU-representanter fra 1–4.trinn samarbeider med AKS om lokale planer.

Matsservering

Måltidet er en viktig arena som i tillegg til å gi nødvendig energi, basert på sunne og gode matvaner, også er en sosial arena som skal brukes til samtale og språkstimulering.

Måltidene er en grunnleggende faktor for å fremme konsentrasjon og læring. Gode rammer for måltidet, med ro og nok tid til å nyte maten, gir grunnlag for gode måltidsopplevelser og trivsel.

Måltidet elevene spiser i AKS, defineres som et mellommåltid og serveres i rimelig tid etter skolens lunsj. Med dette får elevene en god måltidsrytme. AKS skal bidra til næringsrike måltider for elevene, og følger helsedirektoratets kostråd. Det arbeides for en felles forståelse og samarbeid om mat og drikketilbud mellom AKS og skolen. Skolehelsetjenesten og faglærere i mat og helse kan være en viktig ressurs. AKS må involvere elever og foresatte i planleggingen av matsservering og måltider i AKS.

Matsserveringen må ses i sammenheng med temaområdet mat og helse.

Kvalitetsutvikling og dokumentasjon

AKS skal kontinuerlig arbeide med kvalitetsutvikling. AKS skal på eget initiativ stille seg spørsmål om kvalitet og kvalitetssikring, om elevenes trygghet og trivsel er godt ivaretatt og om rammene og tilbudet gjennom dagen har gjennomgående høy kvalitet.

Rektor må sikre at alle elever får et godt og likeverdig tilbud. Medarbeiderne i skolen og i AKS er bevisste på at kvaliteten i tilbudet alltid kan utvikles og bli bedre.

Alle medarbeidere i AKS har et ansvar for å arbeide kontinuerlig med kvalitetsutvikling av tilbudet til elevene, slik at alle elever får et godt og likeverdig tilbud i tråd med rammene i styringsdokumenter.

Kvalitetsarbeidet foregår ved at innhold, aktiviteter, resultater og trivsel observeres og evalueres i samarbeid med pedagogisk personale på skolen. Elevene skal også bli spurt om deres opplevelse av innhold, aktiviteter og trivsel på AKS.

Medarbeiderne i AKS informerer om arbeidet med læringsstøttende aktiviteter til foresatte slik at de får et innblikk i hva elevene opplever og lærer i AKS. Informasjonen tilpasses lokale forhold og foreldregruppen.

AKS-tilbudet evalueres gjennom:

- sentrale brukerundersøkelser
- utvikling av dekningsgrad og andel heldagsplasser
- tilbakemeldinger fra elever, foresatte og medarbeidere
- oppfylting av rammeplanens føringer
- jevnlig samtaler mellom skolens ledelse og områdedirektør

Pedagogiske prinsipper og grunnleggende ferdigheter

Lek og sosial kompetanse

I AKS vil elevene gjennom daglig lek og aktiviteter sammen med andre, utvikle sosiale ferdigheter. Lek og læring henger tett sammen og skal prege AKS sin hverdag.

Elevene skal oppleve at de hører til, og at AKS støtter og veileder elevene, slik at alle har det bra og er med i lek og aktiviteter. AKS skal også sørge for at lek og aktiviteter i hverdagen foregår på tvers av alder og klasser.

Elevene:

- utvikler positive relasjoner gjennom vennskap og felleskap
- gis mulighet og veiledning til å sette seg inn i og vise hensyn til andres følelser
- deltar i lek og aktiviteter som gir dem trening i å uttrykke følelser og meninger
- får erfaring med å håndtere uenigheter og konflikter
- utvikler medansvar for et godt sosialt miljø for alle på AKS

Medarbeidere:

- legger til rette for og deltar i planlagt og spontan lek både ute og inne
- legger til rette for samhandling mellom alle elever og tilrettelegger for gode språklige og sosiale fellesaktiviteter
- sørger for at alle elever kjenner seg anerkjent i et trygt, godt og inkluderende miljø
- har ansvar for organisering av lag til fellesaktiviteter som f.eks. ballspill, lekegrupper, konkurranser og verkstedgrupper

Praktisk og variert hverdag

AKS skal bidra til at elevene får brukt sine kreative evner i praktiske og varierte aktiviteter. Elevene skal få kjennskap til og erfaringer med ulike yrker.

Elevene skal styrkes i sine evner til å skape og utforske. Elevene skal arbeide praktisk, konkret og variert i AKS-tiden. AKS har en unik mulighet til å iverksette prosjekter og aktiviteter som støtter opp om praktiske arbeid. Elevene skal få mulighet til å lage produkter, der de får brukt ulike teknikker og materialer.

Yrkesfagene skal introduseres for elevene i AKS. Elevene skal møte ulike yrkesfag og arbeidslivet allerede på barnetrinnet. AKS vil også ha en rolle i dette, for å forberede elever til begge veier i utdanningsløpet – yrkesveien og studieveien. Arbeidsmetodene som benyttes i AKS, kan relateres til ulike praktiske yrker.

Elevene:

- får jobbe praktisk med ulike materialer og verktøy
- utvikler motorikk gjennom arbeid med håndverks-teknikker
- får brukt hele seg
- får innblikk i mangfoldet i det praktiske yrkeslivet
- forstår sammenheng mellom praktiske aktiviteter og håndverksyrker

Medarbeidere:

- skal samarbeide med lokalt næringsliv og foresatte med yrkesfagskompetanse, og trekke dem inn i AKS sitt tilbud
- gjør elevene kjent med det store mangfoldet av yrker i samfunnet
- gjennomfører praktiske og varierte aktiviteter
- motiverer til kreativitet og skaperglede
- bidrar til å øke yrkesfagernes status

Motivasjon og mestring i læringsstøttende aktiviteter

AKS er en læringsarena som støtter skolens arbeid med opplæring i fag, grunnleggende ferdigheter og elevenes sosiale utvikling. Elevene får gjennom læringsstøttende aktiviteter erfaringer som bidrar til faglig og sosial utvikling.

De læringsstøttende aktivitetene i AKS skal vektlegge mestringsopplevelser og motivasjon og i tillegg styrke de grunnleggende ferdighetene: lese, skrive, regne, muntlige- og digitale ferdigheter. Dette skal planlegges i nært samarbeid med skolens lærere.

En læringsstøttende aktivitet kjennetegnes ved å støtte opp under skolens læringsarbeid. Aktiviteten er godt planlagt, har tydelige målsetninger og skal bidra til elevenes motivasjon og mestring.

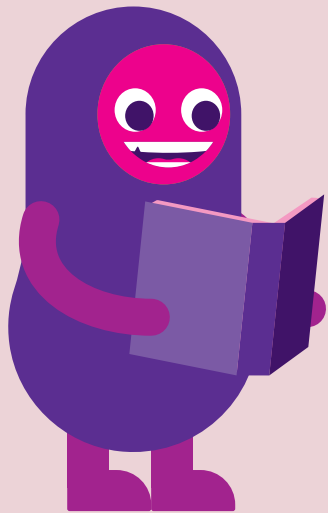
Gjennom daglige læringsstøttende aktivitetstilbud opplever elever og foresatte en god sammenheng mellom innhold og aktiviteter i skolen og AKS.

Elevene:

- opplever og erfarer sammenhengen mellom hva de lærer på skolen og i AKS
- bruker kunnskap og ferdigheter i AKS for å understøtte læringen fra skoledagen
- gis muligheter til å fordype seg i temaer og problemstillinger på tvers av kunnskapsområder
- bruker sine erfaringer til å analysere og løse problemer

Medarbeidere:

- støtter opp under skolens arbeid med fag og ferdigheter gjennom varierte og praktiske arbeidsformer
- gir elevene daglige mestringsopplevelser
- gir elevene relevante hverdagserfaringer
- har mestring som mål i planleggingen, gjennomføringen og evalueringen av aktivitetene
- sørger for tematisk sammenheng med innholdet i undervisningen på skolen

Språk – lesing, skriving og muntlige ferdigheter

Gode norskspråklige ferdigheter er en forutsetning for aktiv deltakelse i hverdagen på skolen og AKS, og en forutsetning for progresjon i læring av fag og ferdigheter. For å sikre gode norskspråklige ferdigheter for hele elevgruppen arbeider alle Oslo AKS med utvikling av språkkompetanse i AKS-tiden.

AKS skal legge til rette for aktiviteter som stimulerer elevenes språkutvikling. Elevene skal få muligheter for å utforske og bruke det norske språket aktivt. Et godt språk bidrar til elevens evne til å tenke kritisk, reflektere, forstå og lære. God utvikling av elevenes språklige kompetanse bidrar også til å fremme sosial inkludering.

De voksne kan bidra vesentlig til elevenes språkutvikling ved å bruke alle muligheter gjennom dagen til å være språklige modeller. Språkarbeidet i AKS må være planlagt og systematisk. Alle elever må inkluderes i aktiv bruk av språket. Et rikt norsk språkmiljø forutsetter at medarbeiderne bevisst utnytter elevenes erfaringer, nysgjerrighet, initiativ og lek til språklæringen.

Elevene:

- får lese og blir ukentlig lest for
- deltar ukentlig i regeltekst og rammetekst som sikrer et språklig fellesskap
- får veiledning som stimulerer til språkutvikling i lekesituasjoner
- opplever at medarbeiderne er språklige modeller
- utvikler muntlige og skriftlige ferdigheter gjennom spontane og planlagte aktiviteter

Medarbeidere:

- har et bevisst forhold til at alle elever trener på norskspråklige ferdigheter. Dette gjelder både elever med norsk som morsmål og elever med et annet morsmål enn norsk
- arrangerer og deltar i regeltekst og rammetekst for å skape et språklig fellesskap
- hjelper elevene å knytte ord til handling
- gjennomfører aktiviteter som fremmer og utvikler elevenes muntlige og skriftlige ferdigheter
- tar utgangspunkt i elevenes opplevelser, lar dem dele sine tanker og ideer i samtalen med dem
- benytter konkrete og bilder i dialogen med elevene
- leser høyt og snakker om teksten
- bruker rim, regler og eventyr

Regning og matematikk

Gjennom å la elevene utforske, løse problemer og bruke regning i ulike situasjoner bidrar AKS til å øke elevenes tallforståelse og ferdigheter innen matematikk.

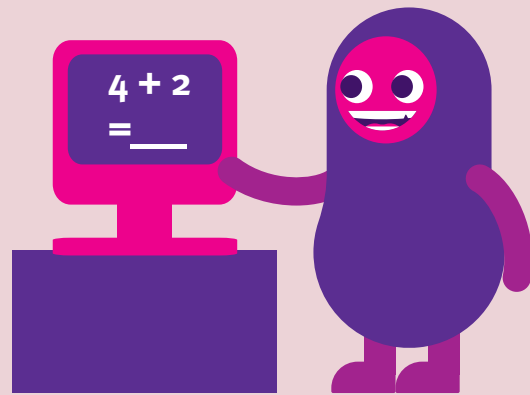
AKS skal legge til rette for at elever får leke med, utforske og undre seg over tall og matematiske sammenhenger. De skal få oppdage matematikk i dagliglivet og stille spørsmål, resonnerer, argumentere og søke løsninger.

Elevene:

- gis erfaringer slik at de kan utvikle forståelse for grunnleggende matematiske begreper gjennom samtale, resonnering og å søke løsninger på matematiske spørsmål og problemer
- får utforske matematikk i praktiske og dagligdagse situasjoner i ulike aktiviteter
- gis mulighet til å oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger i hverdagssituasjoner
- leker og eksperimenterer med tall, mengde, form og størrelser

Medarbeidere:

- planlegger og gjennomfører aktiviteter der elevene kan utforske og bruke regning i dagligdagse situasjoner og i læringsstøttende aktiviteter
- tilrettelegger slik at elevene får snakke om, tolke og bruke hverdagsmatematikk
- bruker matematiske begreper reflektert og aktivt i hverdagen
- benytter bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker og utstyr for å inspirere elevene til matematisk tenkning
- styrker elevenes nysgjerrighet, matematikkglede og interesse for matematiske sammenhenger med utgangspunkt i elevenes uttrykksformer
- legger til rette for matematiske erfaringer gjennom å bidra i elevenes lek med matematiske ideer og samtaler
- stimulerer og støtter elevenes uttrykk for kunnskap og utholdenhet i problemløsning

Digitale ferdigheter

AKS bruker læringsteknologi i lek og læring for å utvikle elevenes kreativitet og digitale ferdigheter.

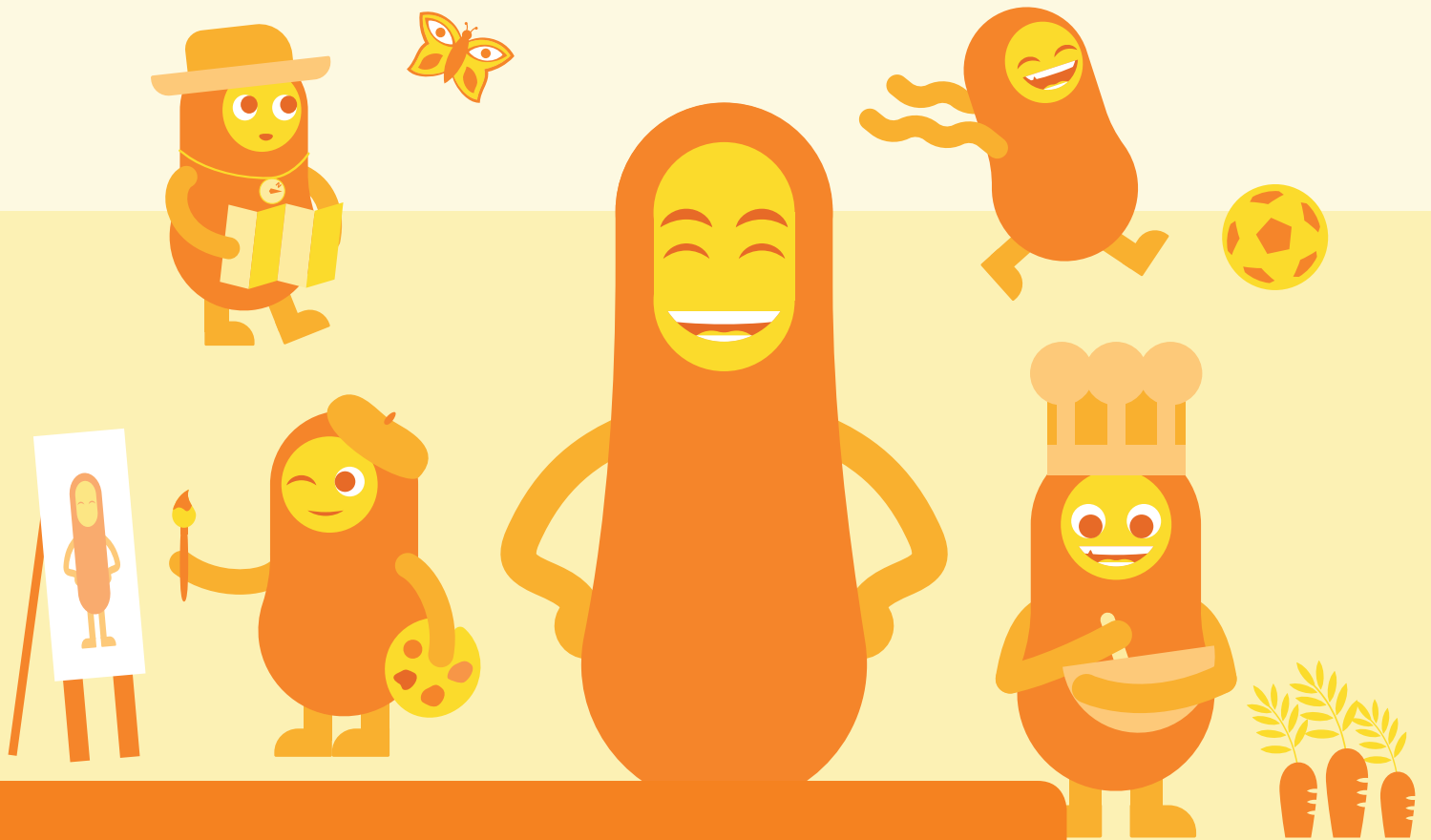
Digitale aktiviteter bidrar til elevenes kreativitet og støtter opp om elevenes læring. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med elevene. Arbeidet med dette fagfeltet inkluderer bevissthet rundt å utøve digital dømmekraft og bidra til at elevene utvikler etisk forståelse knyttet til digitale medier.

Elevene:

- utforsker og eksperimenterer med læringsteknologi, som f.eks. koding, animasjon, elevavis og ulike spill
- bruker digitale verktøy i arbeid med språk og begreper
- får kunnskap om nettvett, bl.a. i sosiale medier og utvikler digital dømmekraft

Medarbeiderne:

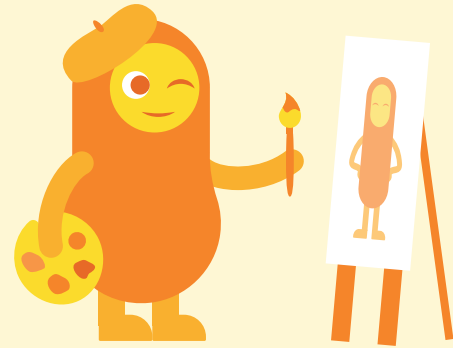
- legger til rette for at elevene forsker og selv er skapende gjennom digitale uttrykksformer
- bidrar til kunnskap om nettvett og digital dømmekraft
- utøver digital dømmekraft i informasjonssøk, har et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivaretar elevenes personvern
- sørger for at læringsteknologi brukes på en hensiktsmessig, lekende og lærende måte
- vurderer relevans og egnethet og deltar aktivt i elevenes mediebruk
- utforsker kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med elevene

Temaområder

De pedagogiske prinsippene, arbeidet med språk og de grunnleggende ferdighetene inngår i de fire temaområdene:

- I. Natur, miljø og bærekraftig utvikling
- II. Kunst, kultur og kreativitet
- III. Fysisk aktivitet
- IV. Mat og helse

I. Natur, miljø og bærekraftig utvikling

Elevene skal gis varierte muligheter for å bli glade i naturen og nærmiljøet. De skal lære å ta vare på naturen og bidra til bevisste handlinger for et bedre miljø.

Elevene bruker ukentlig nærmiljø og naturen som arena for læring. Aktiviteter i naturen knyttes til skolens arbeid i f.eks. naturfag, praktiske og estetiske fag og grunnleggende ferdigheter. Elevene skal lære å ta klimabevisste valg både i nåtid og for fremtiden.

Elevene:

- utforsker og får kjennskap til nærmiljøet
- lærer å orientere seg og å bevege seg trygt
- opplever, beskriver og har samtaler om naturen gjennom alle årstider
- gis mulighet for undring, refleksjon og utforskning av ulike fenomener innen natur og miljø og lærer å ta klimabevisste valg

Medarbeidere:

- tilrettelegger slik at elevene får bli kjent med og bruker naturen som arena for lek og utforskning i alle årstider
- sørger for at elevene får naturopplevelser i forskjellige naturområder og i all slags vær
- stiller undrende spørsmål, er nysgjerrige sammen med elevene og tilrettelegger for refleksjon knyttet til natur og miljø
- fremmer naturvern, vårt ansvar for varsom ferdsel og klimabevisste valg

II. Kunst, kultur og kreativitet

Aktiviteter og arbeid med kunst- og kultur i AKS inspirerer elevene til å bruke fantasien og bidrar til nysgjerrighet og skaperglede.

Kunstneriske uttrykk som musikk, dans, drama, visuell kunst, film og litteratur er viktige for alle mennesker. Elevene får en bredere forståelse for både omverdenen og seg selv i møte med kunst og kultur. Elevene utvikler evne til nysgjerrighet og evner til samarbeid i skapende prosesser.

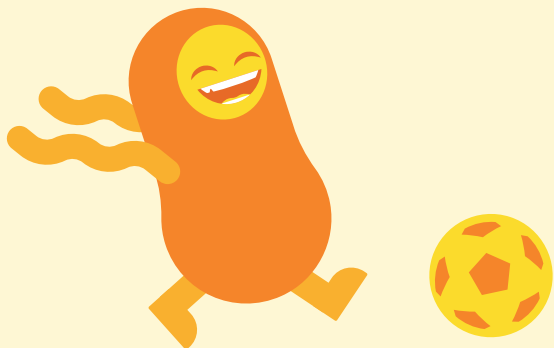
Den enkelte AKS sørger for et variert tilfang av materiale som f.eks. bøker, bilder, musikk og materiell til utkledding og forming. Det tilrettelegges også for at elevene får møte profesjonell kunst og kultur, for eksempel gjennom utflukter eller arrangementer.

Elevene:

- får ukentlig erfaring med ulike kunst- og kulturuttrykk
- skaper kunst- og kulturuttrykk på egenhånd, i samarbeid med andre elever og med medarbeiderne
- får ta med selvlagede produkter hjem
- får oppleve ulike kunst- og kulturtilbud, og gis mulighet til å snakke om og reflektere over opplevelsene

Medarbeidere:

- tilrettelegger for minst ett besøk på kunst- og/eller kulturinstitusjon i året
- tilrettelegger for at elevene skal få utforske og finne kunst- og kulturuttrykk som den enkelte elev trives med
- motiverer elevene til å finne sine uttrykksformer og få utfolde skaperglede
- anerkjenner verdien av å la elevene utfolde seg i kreative prosesser
- tilrettelegger for at elevene får bruke både muntlig og skriftlig uttrykksform innen kunst- og kulturaktiviteter

III. Fysisk aktivitet

Elevene får delta i ulike former for fysisk aktivitet for å oppnå mestring, positive fellesopplevelser og kroppsbeheerskelse.

Fysisk aktivitet fremmer elevenes motoriske kompetanse, konsentrasjonsevne, mestringsfølelse, selvtillit og psykiske helse. Elevene må daglig ha fysisk aktivitet, ute og inne. Nærmiljø og nærområder benyttes til fysisk aktivitet, og AKS samarbeider med lokale aktører der dette er hensiktsmessig, og ikke medfører ekstrakostnad for de foresatte.

Elevene:

- møter flere ulike former for fysiske aktiviteter gjennom uka
- får daglig tilbud om fysiske utfordringer tilpasset sitt nivå
- trener sosial kompetanse gjennom fellesaktiviteter og lagspill

Medarbeidere:

- planlegger varierte og trygge fysiske aktiviteter
- bidrar til daglig bevegelsesglede og er selv deltakende i aktivitetene
- gir elevene tid og mulighet til å utforske ulike arenaer for fysisk aktivitet og bevegelser
- tilrettelegger for aktiviteter på ulikt nivå, som gjøres i samarbeid med andre
- har ansvar for å organisere lagspill
- ivaretar at alle elever opplever fellesaktiviteter og lagspill som positivt og gøy

IV. Mat og helse

AKS legger til rette for at elevene får erfaring med å tilberede måltider, får kunnskap om ernæring og sørger for gode fellesopplevelser gjennom måltidene.

Medarbeiderne er rollemodeller når det gjelder ernæring, folkehelse, miljø og klimabevisste valg. I arbeidet med mat og helse skal det også vektlegges praktisk arbeid, grunnleggende ferdigheter og elevenes norskspråklige kompetanse.

Elevene:

- får trening i å regne, lese og skrive gjennom aktiviteter med å planlegge, tilrettelegge og gjennomføre måltider
- lærer å ta gode valg innen miljø og bærekraftig utvikling
- lærer om ulike typer mat, f.eks. ut fra religion eller kultur
- opplever hyggelige måltider, der det å sitte i ro, dele mat og ta hensyn til andre ved bordet, bidrar til at alle har det bra når man spiser sammen

Medarbeiderne:

- sørger for at måltidene er hyggelige og ernæringsrike
- tilrettelegger for at matsituasjonene fungerer som språkarenaer
- er aktivt tilstede og delaktige under elevenes spisetid
- arbeider med språk, regning og grunnleggende ferdigheter i mataktiviteter
- arbeider i tråd med helsedirektoratets anbefalinger

Litteraturliste

Assland, D.G., Eide, S.B. m.fl (2011) *Kvalitet og kvalitetsopplevelse*. Bergen: Fagbokforlaget

Bae, B., Eide, B.J., Winger, N. og Kristoffersen A.E. (2016) *Temahefte om barns medvirkningen*. Kunnskapsdepartementet

Barneombudet (2017) Tilgjengelig fra: <http://barneombudet.no/> (Hentet: 02.mars 2017)

Byrådets budsjettforslag 2019. Tilgjengelig fra: https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13296113/Innhold/Politikk%20og%20administrasjon/Budsjett%2C%20regnskap%20og%20rapportering/Budsjett%202019/Budsjettforslag%202019/unzipped_krnl_fileid_295883/PDFS/Budsjett-2019.7.pdf?download=1 (Hentet: 24. oktober 2018)

FN-sambandet (1989) *FNs konvensjon om barns rettigheter*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/Om-FN/Avtaler/Menneske-rettigheter/Barnekonvensjonen> (Hentet: 02.mars 2017)

Forskrift om kommunale aktivitetsskoler i Oslo (2018)
Oslo kommune: Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap

Grødum, M. og Hauger, T. (2014) *Språkbroen – en ressurs for å styrke særskilt språkopplæring i Osloskolen*. Oslo: Utdanningsetaten

Helsedirektoratet (2011) *Kostråd for å fremme folkehelsen og forebygge kroniske sykdommer - Metodologi og vitenskapelig kunnskapsgrunnlag*. Tilgjengelig fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/kostrad-for-a-fremme-folkehelsen-og-forebygge-kroniske-sykdommer-metodologi-og-vitenskapelig-kunnskapsgrunnlag> (Hentet: 01.mars 2017)

Helsedirektoratet (2014) *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Tilgjengelig fra: <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-erenering-og-fysisk-aktivitet> (Hentet: 01.mars 2017)

Helsedirektoratet (2016) *Kosthåndboken- veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten*. Tilgjengelig fra: <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/kosthandboken-veileder-i-ereneringsarbeid-i-helse-og-omsorgstjenesten> (Hentet: 01.mars 2017)

Helsedirektoratet. Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i skolen. Del1: Mat og måltider i barneskole og skolefritidsordning. Tilgjengelig fra: <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/mat-og-maltider-i-skolenseksjon?Tittel=del-1-mat-og-4541> (Hentet: 01.mars 2017)

Hjem-skolesamarbeid i Osloskolen (2018)
Oslo: Utdanningsetaten. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/kvalitet-i-osloskolen/samarbeid-mellom-hjem-og-skole/> (Hentet: 12.desember 2017)

Høigård, A., Mjør, I. og Hoel, T. (2009) *Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen*. Kunnskapsdepartementet

Johansson, E og Samuelsson, I.P (2007) *Å lære er nesten som å leke. Lek og læring i barnehage og skole*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lesesenteret (2017) *Språkløyper*. Tilgjengelig fra: <https://sprakloyper.uis.no/> (Hentet: 01.mars 2017)

LOV-1998-07-17-61 (1998) *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa* (opplæringslova). Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61?q=opplæringsloven> (Hentet: 26.august 2018).

Meld.St.21 (2016–2017) *Lærelyst-tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Kunnskapsdepartementet.

Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i skolen Del 1: Barneskole og skolefritidsordning (2015)
Oslo: Helsedirektoratet

Nordahl, T. og Henriksen, O. (2016) *Dette vet vi om barnehagen. Betydningen av kvalitet i barnehagen*. 1.utgave.
Oslo: Gyldendal forlag

Nordal, T. og Hansen, O. (2014) *Dette vet vi om skoleledelse*. Oslo: Gyldendal Akademisk

NOU 2015:8 (2015) «*Fremtiden skole. Fornyelse av fag og kompetanser*». Oslo: Kunnskapsdepartementet

Ogden, T. (2015) *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Opplysningskontoret for brød og korn (2016) *Brødskalaen*.
Tilgjengelig fra: <https://brodogkorn.no/fakta/brodskalaen/>
(Hentet: 01.mars 2017)

Robinson, V. (2014) *Elevsentrert skoleledelse*.
Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Utdanningsdirektoratet (2015) *Generell del av læreplanen*.
Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplan-verket/generell-del-av-lareplanen/> (Hentet:15.mars 2017)

Utdanningsdirektoratet (2017) *Språk i barnehagen – Mye mer enn bare prat*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/sprak-i-barnehagen-mye-mer-enn-bare-prat/> (Hentet: 01.mars 2017)

Østberg, T. (2005) *Barnet og kunsten*. Oslo: Norsk kulturråd

På intranettet TAVLA er ressurser, maler, kilde- og litteraturhenvisninger som er aktuelt for AKS samlet. TAVLA oppdateres kontinuerlig.

Utdanningsetaten

Grensesvingen 6
Pb 6127 Etterstad, 0602 Oslo
Tlf: 02 180

postmottak@ude.oslo.kommune.no
www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning

